

9

Uppföljning av statens inkomster och utgifter samt den offentliga sektorns finansiella sparande

9 Uppföljning av statens inkomster och utgifter samt den offentliga sektorns finansiella sparande

Sammanfattning

- Jämfört med bedömningen i budgetpropositionen för 2014 har prognosen för statens skatteintäkter reviderats marginellt. Det rör sig om nedrevideringar på mellan 1 och 6 miljarder kronor per år för samtliga prognosår, förutom 2013 för vilket skatteintäkterna reviderats upp med 0,2 miljarder kronor.¹⁰⁰
- De takbegränsade utgifterna har ökat med knappt 1 miljard kronor för 2014 jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2014. År 2015 och 2016 bedöms de takbegränsade utgifterna bli 2,6 respektive 8,0 miljarder kronor högre än bedömningen i budgetpropositionen för 2014. För 2017 har de takbegränsade utgifterna reviderats upp med 12,5 miljarder kronor.
- För 2014 har statens budgetsaldo reviderats ned med 6 miljarder kronor jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2014. År 2015 har prognosen reviderats upp 2 miljarder kronor, medan den för 2016 och 2017 har reviderats ned med 11 respektive 20 miljarder kronor.

- Jämfört med prognosen i budgetpropositionen för 2014 blev utfallet för 2013 för den offentliga sektorns finansiella sparande 6 miljarder kronor lägre.
- Den offentliga sektorns finansiella sparande beräknas i stort vara oförändrat 2014 och 2015 jämfört med bedömningen i budgetpropositionen för 2014. För 2016 och 2017 har prognosen för sparandet reviderats ned med 0,2–0,4 procentenheter.

Enligt 9 kap. 1 § andra stycket och 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen under löpande budgetår vid minst två tillfällen redovisa en prognos över utfallet av statens inkomster och utgifter samt lånebehov. Väsentliga skillnader mellan anvisade medel i statens budget och beräknat utfall ska förklaras.

I detta avsnitt görs en uppföljning av den av riksdagen beslutade budgeten för staten 2014 samt de prognoser för inkomster, utgifter och statens budgetsaldo avseende 2014–2017 som gjordes i budgetpropositionen för 2014. Vidare redogörs för prognosförändringar av den offentliga sektorns finansiella sparande. För inkomsterna görs dessutom en uppföljning av prognoserna för skatteintäkterna 2012 och 2013.

En fullständig uppföljning av statens budget för budgetåret 2013 sker i regeringens skrivelse Årsredovisning för staten 2013 (skr. 2013/14:101).

¹⁰⁰ De reformer och den finansiering som redovisas i tabell 2.2 ingår inte i beräkningen av statens budget och offentliga sektorns finanser i denna proposition

9.1 Inkomster i statens budget

9.1.1 Jämförelse med prognosen i budgetpropositionen för 2014

I detta avsnitt jämförs prognosen för skatteintäkterna i denna proposition med prognosen i budgetpropositionen för 2014. Vidare görs en uppföljning av inkomsterna i statens budget för 2012 och 2013. Prognoskillnaderna finns redovisade i tabell 9.2. I tabell 9.1 finns de viktigaste ekonomiska antagandena för skatteprognoserna och en jämförelse med budgetpropositionen för 2014.

Skatt på arbete

Intäkterna från skatt på arbete 2013 har reviderats ned med 7 miljarder kronor jämfört med prognosen i budgetpropositionen. Den främsta anledningen till nedrevideringen är att lönesumman bedöms bli lägre än enligt den tidigare bedömningen.

År 2014–2018 har intäkterna från skatt på arbete reviderats upp med mellan 5 och 7 miljarder kronor. Det beror bl.a. på att avtalspensionerna bedöms bli betydligt högre än enligt bedömningen i budgetpropositionen. Upprevideringarna förklaras också av att den kommunala medelutdebiteringen har höjts med 13 öre fr.o.m. med 2014. Vid sidan om reviderade pensioner och högre kommunala skatteintäkter beror revideringarna på att riksdagen beslutat att upphäva sitt tidigare beslut om höjd skiktgräns för statlig inkomstskatt, vilket ger högre intäkter från statlig inkomstskatt. Därutöver har utvecklingen av konsumentprisindex reviderats ned. Den lägre inflationen gör att grundavdrag och skiktgränser för statlig inkomstskatt inte skrivs upp lika mycket som annars, vilket i sin tur leder till högre skatteintäkter från kommunal och statlig inkomstskatt.

Tabell 9.1 Antaganden och förändringar jämfört med budgetpropositionen för 2014

Årlig procentuell förändring om inget annat anges

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
BNP, marknadspris ¹	2,0	2,4	4,1	5,0	5,1	4,5	4,4
Diff. BP14	0,2	0,6	0,7	0,1	-0,3	-0,3	
Arbetade timmar ²	0,9	0,6	1,4	1,2	1,4	1,1	0,8
Diff. BP14	0,0	0,2	0,9	0,0	-0,2	-0,4	
Timlön ³	2,8	2,2	3,0	3,0	3,2	3,4	3,5
Diff. BP14	-0,1	-0,6	0,1	0,0	0,0	0,0	
Utbetald lönesumma, skatteunderlag	3,8	2,7	4,4	4,2	4,6	4,5	4,3
Diff. BP14	-0,1	-0,5	1,0	0,0	-0,2	-0,4	
Arbetslöshet ^{4,5}	8,0	8,0	7,7	7,3	6,7	6,3	5,9
Diff. BP14	0,0	-0,1	-0,4	-0,5	-0,4	-0,1	
Arbetsmarknads-politiska program ⁵	3,7	3,9	3,9	3,7	3,4	3,4	3,2
Diff. BP14	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	
Hushållens konsumtionsutgifter ¹	2,8	2,6	3,5	5,0	5,0	4,6	4,4
Diff. BP14	0,1	-0,1	-0,6	-0,3	-0,2	-0,4	
Kommunal medelutdebitering ⁶	31,6	31,73	31,86	31,86	31,86	31,86	31,86
Diff. BP14	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	
Statslåneränta ⁶	1,5	2,0	2,3	2,9	3,6	4,3	4,4
Diff. BP14	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	
KPI juni-juni	1,0	-0,1	0,3	1,4	2,5	2,8	2,9
Diff. BP14	0,0	0,0	-0,8	-0,1	-0,2	-0,4	
Inkomstbasbelopp ⁷	54,6	56,6	56,9	58,5	60,9	64,0	67,0
Diff. BP14	0,0	0,0	0,0	-0,6	-0,5	-0,1	
Prisbasbelopp ⁷	44,0	44,5	44,4	44,5	45,2	46,3	47,6
Diff. BP14	0,0	0,0	0,0	-0,4	-0,4	-0,5	
Inkomstindex	149,3	154,8	155,6	159,8	166,6	175,1	183,1
Diff. BP14	0,0	0,0	0,0	-1,7	-1,2	-0,3	
Skiktgräns ⁸	401,1	413,2	420,8	430,6	445,3	465,6	488,1
Diff. BP14	0,0	0,0	-15,1	-18,8	-20,0	-21,6	
Övre skiktgräns ⁸	574,3	591,6	602,6	616,6	637,6	666,6	698,8
Diff. BP14	0,0	0,0	-3,6	-4,7	-5,7	-7,0	

¹ Löpande priser, procentuell förändring.

² Kalenderkorrigerat, anställda.

³ Enligt nationalräkenskaperens definition.

⁴ Arbetslöshet 15–74 år.

⁵ Procent av arbetskraften.

⁶ Procent.

⁷ Tusentals kronor.

⁸ Avser skiktgräns för statlig inkomstskatt. Tusentals kronor.

Källor: Statistiska centralbyrån, Skatteverket och egna beräkningar.

Tabell 9.2 Aktuell prognos jämfört med budgetpropositionen för 2014 samt statens budget för 2012 och 2013

Miljarder kronor

Inkomstår	Utfall 2012	Jmf. SB ¹ 2012	Aktuell prognos 2013	Jmf. SB ¹ 2013	Jämförelse med budgetpropositionen för 2014					
					Prognos					
					2012	2013	2014	2015	2016	2017
Skatt på arbete	937,4	9,4	970,5	-9,0	-1,4	-6,6	5,4	6,5	5,9	4,5
<i>Direkta skatter</i>	<i>505,1</i>	<i>1,9</i>	<i>525,9</i>	<i>-4,3</i>	<i>-1,7</i>	<i>-3,7</i>	<i>5,4</i>	<i>6,5</i>	<i>7,3</i>	<i>8,6</i>
Kommunal inkomstskatt	560,8	7,8	583,5	-1,1	-1,9	-3,6	3,3	3,1	3,4	4,1
Statlig inkomstskatt	44,2	-0,3	45,2	-2,3	-0,3	-0,9	2,6	3,5	3,8	3,9
Allmän pensionsavgift	97,6	1,1	100,7	-0,5	-0,3	-0,8	0,1	-0,2	-0,4	-0,5
Skattereduktioner m.m.	-197,4	-6,6	-203,4	-0,3	0,8	1,5	-0,6	0,2	0,5	1,1
<i>Indirekta skatter</i>	<i>432,3</i>	<i>7,5</i>	<i>444,6</i>	<i>-4,7</i>	<i>0,4</i>	<i>-2,9</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>-1,4</i>	<i>-4,0</i>
Arbetsgivaravgifter	442,4	6,8	454,3	-3,3	1,2	-0,7	2,8	3,2	2,1	0,1
Egenavgifter	12,0	-1,4	12,8	-0,8	-0,6	-0,7	-0,6	-0,6	-0,7	-0,7
Särskild löneskatt	37,4	1,8	38,3	-1,6	-0,3	-0,6	-0,2	-0,3	-0,4	-0,5
Nedsättningar	-30,4	1,2	-30,6	0,8	0,4	-0,7	-1,6	-1,9	-1,9	-2,3
Skatt på tjänstegruppliv	0,9	-0,4	0,7	0,1	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Avgifter till premiepensionssystemet	-30,0	-0,4	-31,0	0,0	-0,2	0,0	-0,2	-0,3	-0,4	-0,5
Skatt på kapital	167,8	-24,7	168,9	-9,5	-5,6	-5,1	0,1	-0,3	-0,4	-1,2
Skatt på kapital, hushåll	27,7	-3,7	30,0	3,7	1,4	-0,4	3,4	3,8	4,6	5,4
Skatt på företagsvinster	89,5	-20,0	88,4	-14,9	-6,1	-4,4	-3,1	-3,3	-4,3	-5,0
Avkastningsskatt	10,2	0,0	6,7	-0,5	-0,5	-0,2	0,1	-0,5	-0,3	-1,3
Fastighetsskatt	28,7	0,5	30,8	1,1	-0,4	0,1	0,1	-0,1	-0,1	0,0
Stämpelskatt	8,0	-1,2	8,9	1,4	0,0	0,2	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2
Kupongskatt m.m.	3,8	-0,2	4,1	-0,2	0,0	-0,3	-0,2	-0,2	-0,1	-0,2
Skatt på konsumtion och insatsvaror	452,5	-9,7	463,4	-15,1	-1,0	2,4	-2,0	-2,4	-2,3	-2,9
Mervärdesskatt	330,6	-5,2	341,8	-7,7	-1,0	4,4	0,0	0,1	-0,6	-1,5
Skatt på tobak	11,8	-0,1	11,1	-0,5	0,0	-0,4	-0,7	-0,8	-0,8	-0,8
Skatt på etylalkohol	4,3	0,1	4,0	-0,2	0,0	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3	-0,3
Skatt på vin m.m.	4,8	0,1	4,9	0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2
Skatt på öl	3,2	0,0	3,3	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Energiskatt	40,1	-1,4	40,9	-1,2	0,0	-0,8	0,0	0,2	0,4	0,6
Koldioxidskatt	25,2	-1,4	24,0	-2,4	0,0	-0,5	0,2	-0,3	-0,4	-0,4
Övriga skatter på energi och miljö	4,5	-0,5	4,4	-1,7	0,0	-0,3	-1,3	-1,2	-1,2	-1,1
Skatt på vägtrafik	15,6	-0,6	16,5	-1,1	0,0	0,0	-0,2	0,0	0,6	0,6
Skatt på import	5,3	-0,6	5,2	-0,5	0,0	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
Övriga skatter	7,1	0,0	7,2	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Restförda skatter och övriga skatter	5,1	0,4	11,5	7,5	0,7	6,1	0,8	-1,3	-1,2	-1,3
Restförda skatter	-6,3	-1,4	-6,6	-0,3	0,0	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Övriga skatter	11,3	1,8	18,1	7,8	0,7	6,4	1,2	-0,9	-0,8	-0,9
Totala skatteintäkter	1 562,8	-24,6	1 614,3	-26,0	-7,2	-3,3	4,3	2,5	2,0	-0,9
Avgår EU-medel	-6,9	0,5	-6,9	0,5	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Offentliga sektorns skatteintäkter	1 555,9	-24,1	1 607,4	-25,6	-7,2	-3,4	4,1	2,3	1,8	-1,0
Avgår, kommunala inkomstskatter	-576,2	-8,3	-599,0	1,0	-2,2	-3,6	3,3	2,9	3,2	4,0
Avgår, avgifter till ålderspensionssystemet	-201,5	-2,6	-207,3	0,3	0,1	-0,1	1,4	1,0	0,9	0,6
Statens skatteintäkter	778,2	-35,0	801,1	-24,2	-5,1	0,2	-0,6	-1,6	-2,3	-5,6

¹ Jmf. SB 2012 och Jmf. 2013 avser skillnaden i skatteinkomster mellan utfall för 2012 respektive prognos för 2013 och inkomsterna i statens budget för 2013 respektive 2013.

Källor: Skatteverket, Ekonomistyrningsverket och egna beräkningar.

Skatt på kapital

Skatt på kapital, hushåll

Intäkterna från hushållens kapitalinkomster 2013 har reviderats ned marginellt jämfört med prognosen i budgetpropositionen. Det beror till största delen på att hushållens utgiftsräntor bedöms bli högre än tidigare. För 2014 har intäkterna reviderats upp med 3 miljarder kronor, vilket huvudsakligen beror på att skatten från hushållens aktieutdelningar bedöms bli högre.

Skatt på företagsvinster

Det slutliga taxeringsutfallet för skatt på företagsvinster 2012 uppgick till drygt 89 miljarder kronor. Utfallet var 7 miljarder svagare än prognosen i budgetpropositionen. Det oväntat svaga utfallet var i huvudsak en följd av effekter från beteendeförändringar orsakade av regelförändringar gällande bolagsskatten. En sänkt bolagsskattesats, trädde i kraft den 1 januari 2013, medförde att avsättningarna av vinstmedel till periodiseringsfonder ökade under 2012. Detta minskade underlaget för uttag av skatt på företagsvinster 2012.

För prognosen avseende 2013–2017 är intäkterna från beskattningen av företagsvinster nedreviderade med mellan 3 och 5 miljarder kronor för respektive år. Den reviderade prognosen är en samlad bedömning av en rad faktorer. Till dessa effekter hör taxeringsutfallet för 2012, en beräknad nettoeffekt av påverkan från genomförda regelförändringar samt en uppreviderad prognos gällande den makroekonomiska utvecklingen under perioden.

Avkastningskatt

Prognosen gällande intäkter från avkastningskatten har inte reviderats nämnvärt för 2013–2015, i förhållande till prognosen i budgetpropositionen. För 2016 och 2017 är intäkterna nedreviderade med 1 miljard för respektive år. De revideringar som har gjorts kan i huvudsak härledas till revideringar av prognosen för statslåneräntan. Förutom storleken på pensionskapitalet avgörs intäkten från avkastningskatten av nivån på statslåneräntan.

Övriga skatter på kapital

Små revideringar har gjorts i prognosen för intäkterna från fastighetsskatt och kommunal fastighetsavgift i förhållande till prognosen i budgetpropositionen. Utfallet för 2012 har emellertid visat sig bli lägre än väntat.

Utfallet för intäkterna från stämpelskatt 2013 blev 0,2 miljarder kronor högre än prognosen i budgetpropositionen. Däremot väntas inte intäkterna från stämpelskatt fortsätta växa i samma utsträckning som tidigare.

Intäkterna från kupongskatten 2013 blev 0,3 miljarder kronor lägre än prognosen i budgetpropositionen. För 2013–2016 har prognosen för intäkterna reviderats ned med mellan 0,1 och 0,2 miljarder kronor per år till följd av en väntat svagare utveckling av företagens vinster.

Skatt på konsumtion

Intäkterna från skatt på konsumtion och in-satsvaror 2013 blev 2,4 miljarder kronor högre än vad som beräknades i budgetpropositionen, till följd av att intäkterna från mervärdesskatt utvecklades starkare än väntat. Å andra sidan blev intäkterna från punktskatterna lägre än väntat. Det som gjorde att intäkterna från mervärdesskatten ökade starkare än väntat var framför allt att företagens maskininvesteringar utvecklades starkare än vad som beräknades i budgetpropositionen.

Prognosen för 2014 och 2015 för intäkterna från mervärdesskatt är endast marginellt reviderad sedan budgetpropositionen. För åren 2016 och 2017 har prognosen för intäkterna från mervärdesskatt reviderats ned till följd av att prognosen för hushållens konsumtion i löpande priser reviderats ned.

Prognosen för punktskatteintäkterna för 2014–2017 har reviderats ned med 2 miljarder kronor per år. Införandet av trängselskatt på Essingeleden och höjd trängselskatt i Stockholm leder till högre punktskatteintäkter. Detta motverkas dock av att priset på utsläppsrätter väntas ge lägre auktionsintäkter.

Övriga inkomster

Jämfört med bedömningen i budgetpropositionen har statens övriga inkomster reviderats upp med knappt 4 miljarder kronor 2013, i huvudsak beroende på inkomster av försäld egendom som översteg prognosen. Inkomsterna från statens försäljningar av sitt aktieinnehav i Nordea (20 miljarder kronor) och Vectura Consulting (1 miljard kronor) uppgick till 21 miljarder kronor, medan det

beräkningstekniska antagandet i budgetpropositionen för försäljningsinkomster uppgick till 15 miljarder kronor. År 2014–2017 har inkomsterna reviderats ner med mellan 1 och 8 miljarder kronor jämfört med bedömningen i budgetpropositionen (se tabell 9.3). Prognosen för inkomsttyp 2000 Inkomster av statens verksamhet har reviderats ned för samtliga prognosår, vilket framför allt beror på ändrade antaganden om statens aktieutdelningar. Under inkomsttyp 6000 Bidrag från EU m.m. förekommer en del förskjutningar i programutbetalningar mellan åren, vilket minskar inkomsterna för alla år förutom 2015. Prognosen för inkomsttyp 7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet visar på minskande inkomster under prognosperioden jämfört med bedömningen i budgetpropositionen för 2014.

Tabell 9.3 Övriga inkomster, aktuell prognos jämfört med 2014 års budgetproposition

Miljarder kronor	2013	2014	2015	2016	2017
2000 Inkomster av statens verksamhet	-0,8	-7,4	-0,6	-4,6	-4,4
3000 Inkomster av försäld egendom	5,7	0,0	0,0	0,0	0,0
4000 Återbetalning av lån	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
5000 Kalkylmässiga inkomster	-0,2	0,2	-0,3	0,3	0,6
6000 Bidrag m.m. från EU	-0,9	-0,2	0,7	-1,7	-0,4
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	0,0	-0,1	-0,2	-0,7	-0,4
8000 Utgifter som ges som krediteringar på skattekontot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga inkomster	3,8	-7,6	-0,6	-6,7	-4,7

Källor: Ekonomistyrningsverket och egna beräkningar.

9.1.2 Uppföljning av statens budget för 2012 och 2013

Skatt på arbete

Jämfört med statens budget för 2012 har intäkterna från skatt på arbete reviderats upp med ca 9 miljarder kronor. Det beror på att de utbetalda lönerna ökade betydligt starkare än väntat. Upprevideringen av lönesummeutvecklingen motverkas till viss del av att kostnaderna för husav-

draget (ROT- och RUT-avdragen) blev högre än beräknat.

Intäkterna från skatt på arbete bedöms ha uppgått till 971 miljarder kronor 2013, vilket är 9 miljarder kronor lägre än enligt statens budget för samma år. Av detta beräknas 4 miljarder kronor bero på en nedrevidering av de direkta skatterna och 5 miljarder kronor på en nedrevidering av de indirekta skatterna. Intäkterna har reviderats ned till följd av att den makroekonomiska utvecklingen bedöms ha blivit svagare jämfört med de beräkningar som låg till grund för budgeten för 2013.

Skatt på kapital

Jämfört med beräkningarna i statens budget för 2012 blev intäkterna från skatt på kapital nästan 25 miljarder kronor lägre. Det var framför allt intäkterna från skatt på företagsvinster som blev avsevärt lägre än förväntat. Det svaga utfallet för intäkter från skatt på företagsvinster förklaras huvudsakligen av de regelförändringar som infördes vid årsskiftet 2012/2013 och dessutom av en fortsatt svag makroekonomisk utveckling under 2012. Genom sänkningen av bolagsskatten, som trädde i kraft den 1 januari 2013, har företagen haft incitament att periodisera sina vinster under 2012 för beskattning senare år genom avsättningar till periodiseringsfonder. Intäkterna från skatt på hushållens kapitalinkomster blev knappt 4 miljarder kronor lägre jämfört med statens budget för 2012. Det förklaras av att de taxerade kapitalvinsterna blev lägre än vad som bedömdes i budgetpropositionen för 2012.

Jämfört med beräkningarna i statens budget för 2013 har intäkterna från skatt på kapital reviderats ned med 9,5 miljarder kronor. Nedrevideringen förklaras av en reviderad prognos för intäkterna från skatt på företagsvinster. Samtidigt har prognosen för inkomster från skatt på hushållens kapitalinkomster reviderats upp. Även prognoserna för intäkter från fastighets- och stämpelskatt har reviderats upp. Prognosen för intäkter från företagsvinster har reviderats ned med drygt 15 miljarder kronor 2013. Förväntade företagsskattevinster 2013 har främst reviderats ned på grund av nya beräkningar gällande beteendeeffekter från regelförändringar. Dessa nya beräkningar har genomförts med anledning av taxeringsutfallet för 2012. En fort-

satt svag makroekonomisk utveckling under 2013 har även bidragit till att prognosen har reviderats ned. Intäkterna från hushållens skatt på kapitalinkomster beräknas bli knappt 4 miljarder kronor högre än statens budget för 2013 till följd av att hushållens kapitalinkomster har reviderats upp. Hushållens ränteintäkter har reviderats upp i större utsträckning än hushållens ränteutgifter, vilket sammantaget innebär högre intäkter från skatt på kapital.

Skatt på konsumtion

Intäkterna från skatt på konsumtion och in-satsvaror 2012 blev nästan 10 miljarder kronor lägre än enligt statens budget för 2012. Intäkterna från mervärdesskatten utvecklades svagare än väntat till följd av lägre investeringar i företagen. Det dämpade konjunkturläget medförde också en lägre användning av olika energislag inom industrin och i transportsektorn, vilket medförde lägre punktskatteintäkter.

Intäkterna från skatt på konsumtion och in-satsvaror 2013 blev 15 miljarder kronor lägre än enligt statens budget för 2013. Det förklaras av lägre intäkter från både mervärdesskatt och punktskatter. Det svaga konjunkturläget under 2013 ledde till en lägre konsumtion hos både företag och hushåll, samtidigt som företagens och hushållens användning av framför allt el blev lägre än väntat.

Övriga inkomster

Eftersom övriga inkomster redovisas kassamässigt var utfallet för 2012 definitivt redan i 2013 års ekonomiska vårproposition. Utfallet för övriga inkomster 2013 blev 0,9 miljarder kronor lägre än enligt statens budget för 2013 (se tabell 9.4). Både inkomster från statens verksamhet (som inkluderar utdelningar från statens aktieinnehav), avräkningar och bidrag från EU m.m. bidrog till ett lägre utfall. Dessa minskningar vägdes dock upp av att utfallet för inkomster av försäld egendom blev högre än enligt statens budget för 2013. Detta förklaras främst av försäljningarna av statens aktieinnehav i Nordea.

Tabell 9.4 Övriga inkomster, utfall jämfört med statens budget för 2013

Miljarder kronor

	Utfall 2013	Jmf SB 2013
2000 Inkomster av statens verksamhet	48,1	-2,4
3000 Inkomster av försäld egendom	20,8	5,8
4000 Återbetalning av lån	1,1	-0,1
5000 Kalkylmässiga inkomster	9,9	-0,8
6000 Bidrag m.m. från EU	10,3	-1,3
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-77,0	-2,0
8000 Utgifter som ges som krediteringar på skattekontot	0,0	0,0
Övriga inkomster	13,2	-0,9

Källor: Ekonomistyrningsverket och egna beräkningar.

9.2 Utgifter i statens budget och takbegränsade utgifter

9.2.1 Utgiftsprognos för 2014

I statens budget för 2014 uppgick de samlade utgifterna under samtliga utgiftsområden till 855,1 miljarder kronor. I den aktuella prognosen beräknas utgifterna till 846,2 miljarder kronor, dvs. 8,9 miljarder kronor lägre, vilket främst beror på lägre prognoser för ränteutgifter. De takbegränsade utgifterna beräknades i budgetpropositionen för 2014 till 1 090,7 miljarder kronor. I den nu aktuella prognosen beräknas de takbegränsade utgifterna till 1 091,4 miljarder kronor för samma år, dvs. 0,7 miljarder kronor högre.

I tabell 9.5 redovisas av riksdagen beslutade ramar för utgiftsområden, föreslagna medel på ändringsbudget summerat per utgiftsområde, de prognostiserade utgifterna för respektive utgiftsområde och ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. För vissa utgiftsområden skiljer sig de aktuella utgiftsprognoserna väsentligt från de medel som riksdagen anvisat. Efter tabellen redogörs för de viktigaste orsakerna till dessa avvikelser.

Prognosen för utgifterna på statens budget för 2014, exklusive statsskuld räntor, bedöms totalt sett bli något högre än enligt de beslutade utgiftsramarna i statens budget. De huvudsakliga anledningarna till detta är högre utgifter under utgiftsområde 8 Migration, utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet och utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Utgifterna under utgiftsområde 26 Statsskuld räntor m.m. har däremot reviderats ned, bl.a. till följd av att kursförluster vid ett planerat obligationsbyte inte bedöms bli realiserade.

I tabell 9.5 redovisas hur förslagen i propositionen Vårändringsbudget för 2014 (prop. 2013/14:99) påverkar anslagsnivåerna. Förslagets utgiftseffekter ingår även i de redovisade prognoserna. Totalt föreslår regeringen i propositionen högre anslagsnivåer om 2,2 miljarder kronor. Större delen av detta belopp, 1,7 miljarder kronor, avser effekter av förslag där medel tillförs främst transfereringsanslag utan att någon ny reform föreslås. Dessa förslag är föranledda av förändringar i volymer eller makroekonomiska förutsättningar. Resterande del av anslagsförändringen 2014 till följd av förslagen i propositionen, 0,4 miljarder kronor, avser reformer. Av tabell 9.7 framgår vilka av förslagen i propositionen som är reformer och vilka som är föranledda av förändringar i volymer eller makroekonomiska förutsättningar. Vidare framgår av tabell 9.7 de anslagseffekter 2016–2018 som föranleds av de ändringar av trängselskatten i Stockholm och ändrade finansiella befogenheter som riksdagen beslutade om den 26 mars 2014 (prop. 2013/14:76, bet. 2013/14:SkU24, rskr. 2013/14:186). Vidare har hänsyn tagits till bedömda volymer i de rättighetsstyrda transfereringssystemen och förändrade makroekonomiska förutsättningar m.m.

Tabell 9.5 Utgifter 2013 och 2014

Miljarder kronor

Utgiftsområde	2013	2014			Differens prognos– urspr. budget	Differens prognos– totalt anvisat	
	Utfall ¹	Urspr. budget ²	Ändrings- budget ³	Totalt anvisat ⁴			Prognos
1 Rikets styrelse	11,8	12,9		12,9	12,9	0,0	0,0
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	16,1	14,1		14,1	14,1	0,0	0,0
3 Skatt, tull och exekution	10,4	10,5		10,5	10,3	-0,2	-0,2
4 Rättsväsendet	39,3	40,3		40,3	39,6	-0,7	-0,7
5 Internationell samverkan	1,8	2,0		2,0	1,9	-0,1	-0,1
6 Försvar och samhällets krisberedskap	45,4	47,2	0,0	47,2	45,6	-1,5	-1,5
7 Internationellt bistånd	30,8	31,8	-1,0	30,9	30,9	-1,0	0,0
8 Migration	9,9	9,9	2,7	12,6	12,3	2,4	-0,3
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	59,0	62,2		62,2	62,2	0,0	0,0
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	96,4	96,5		96,5	97,2	0,7	0,7
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	40,0	39,0		39,0	39,2	0,2	0,2
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	78,5	81,6		81,6	81,4	-0,2	-0,2
13 Integration och jämställdhet	8,8	12,4	0,0	12,5	13,3	0,8	0,8
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	69,7	70,4		70,4	69,6	-0,8	-0,8
15 Studiestöd	20,6	21,0		21,0	19,7	-1,3	-1,3
16 Utbildning och universitetsforskning	56,5	60,1	0,0	60,1	59,5	-0,6	-0,6
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	12,7	12,9		12,9	12,7	-0,1	-0,1
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	1,0	1,2		1,2	1,1	-0,1	-0,1
19 Regional tillväxt	3,3	3,0		3,0	2,9	0,0	0,0
20 Allmän miljö- och naturvård	4,8	5,2		5,2	5,1	-0,1	-0,1
21 Energi	2,6	2,8		2,8	2,9	0,1	0,1
22 Kommunikationer	43,7	45,4		45,4	46,0	0,6	0,6
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	16,0	15,3	0,4	15,7	16,1	0,8	0,4
24 Näringsliv	5,2	5,6	0,0	5,6	5,5	-0,1	-0,1
25 Allmänna bidrag till kommuner	88,9	93,6		93,6	93,6	0,0	0,0
26 Statsskuldsräntor m.m.	16,8	22,1		22,1	12,6	-9,5	-9,5
27 Avgiften till Europeiska unionen	37,4	37,7		37,7	37,9	0,2	0,2
Minskning av anslagsbehållningar		-1,7				0,0	0,0
Summa utgiftsområden	827,4	855,1	2,2	858,9	846,2	-8,9	-12,8
Summa utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor	810,6	833,0		836,8	833,6	0,6	-3,2
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	256,7	257,8		257,8	257,8	0,0	
Takbegränsade utgifter	1 067,3	1 090,7			1 091,4	0,7	
Budgeteringsmarginal	27,7	16,2			15,6	-0,7	
Utgiftstak för staten	1 095,0	1 107,0			1 107,0		

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ I utfallet för 2013 har anslag fördelats till de utgiftsområden de tillhör i statens budget för 2014.² Statens budget för 2014 enligt riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2014 (2013/14 FiU10, rskr 2013/14:139).³ Enligt förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2014 (prop. 2013/14:99). Där 0,0 anges har förslag till ändringsbudget lämnats, men beloppet för utgiftsområdet totalt uppgår till mindre än 50 miljoner kronor.⁴ Anvisat på statens budget enligt riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2014 (2013/14 FiU10, rskr 2013/14:139) samt förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2014 (prop. 2013/14:99).

Källa: Egna beräkningar.

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 1,5 miljarder kronor lägre än ursprungligt anvisade medel i statens budget. Detta beror framför allt på att färre internationella insatser ser ut att bli genomförda än planerat, vilket föranleder en nedrevidering av utgifterna för anslaget 1:2 *Försvarsmaktens insatser internationellt*. Utgifterna för anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* samt 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* förväntas vidare bli lägre än vad som tidigare beräknades på grund av att deras anslagskredit utnyttjades 2013 till följd av att rekryteringen av kontinuerligt anställda gått bättre än väntat och ett nytt arbetstidsavtal som lett till ökade övningskostnader. Belastningen av anslagskrediten 2013 innebar att de ingående överföringsbeloppen 2014 blev negativa. Dessa belopp ska nu täckas av anslagna medel 2014 och beräknas därmed återställas till utgången av 2014.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 1 miljard kronor lägre än ursprungligt anvisade medel, främst till följd av att avräkningarna från biståndsramen av flyktingkostnader under utgiftsområde 8 Migration ökas enligt förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2014.

Utgiftsområde 8 Migration

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 2,4 miljarder kronor högre än ursprungligt anvisade medel i statens budget. Framför allt beror detta på att utgifterna för anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* ökar. Antalet asylsökande bedöms öka med 11 000 personer 2014 i förhållande till bedömningen i budgetpropositionen. För att täcka de ökade utgifterna föreslås anslaget tillföras ca 2,3 miljarder kronor i propositionen Vårändringsbudget för 2014. Till följd av det ökade antalet asylsökande väntas även utgifterna för anslaget 1:1 *Migrationsverket* öka då fler asylärenden behöver behandlas. Anslaget

föreslås därför tillföras ca 0,4 miljarder kronor i den ovan nämnda propositionen.

Det högre utfallet jämfört med budgetpropositionen för 2014 beror främst på en kraftig ökning av antalet asylsökande under hösten 2013. Prognosen i budgetpropositionen var baserad på förstärkta gränskontroller i Grekland och ett jämförelsevis lågt antal asylsökande under våren 2013. En framräkning av vårens utfall 2013 med normal säsongvariation skulle ha resulterat i 46 000 asylsökande för 2013. Ökningen under hösten blev emellertid betydligt kraftigare än normalt. Ett förvärrat läge i Mellanöstern, fler resvägar till EU och ökad framkomlighet över Medelhavet medförde ett kraftigt ökat antal asylsökande under hösten 2013. Antalet personer som sökte asyl i Sverige uppgick till 54 000 under 2013. Utvecklingen med ett ökat antal asylsökande bedöms bestå även under 2014.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 0,7 miljarder kronor högre än ursprungligt anvisade medel i statens budget. Förklaringen till den justerade prognosen är att antagandena om ökningstakten för nya sjukfall och om sjukfallens längd har förändrats.

Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 0,8 miljarder kronor högre än ursprungligt anvisade medel i statens budget. Detta beror främst på att utgifterna för anslaget 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* ökar. Antalet personer som mottagits av kommuner väntas öka med drygt 7 000 personer jämfört med bedömningen i budgetpropositionen. Dessutom revideras utgifterna upp för anslaget 1:3 *Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare* till följd av att antalet skyddsbehövande som får uppehållstillstånd nu väntas bli högre än vad som bedömdes i budgetpropositionen.

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 0,8 miljarder kronor lägre än ursprungligt anvisade medel i statens budget. Den främsta förklaringen till utvecklingen är att arbetslösheten bedöms bli lägre än vad som förutsågs i budgetpropositionen för 2014. Den lägre arbetslösheten leder till att färre personer erhåller arbetslöshetsersättning och på ett par års sikt även till lägre programvolym. Vidare beräknas antalet anställda i företag i konkurs bli lägre än vad som tidigare bedömdes. Detta bidrar till lägre utgifter för anslaget 1:11 *Bidrag till lönegarantiersättning*.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 1,3 miljarder kronor lägre än ursprungligt anvisade medel i statens budget, vilket till största delen förklaras av att utgifterna under anslaget 1:2 *Studiemedel* förväntas bli ca 1,3 miljarder kronor lägre. Detta är huvudsakligen en följd av att prognosen för antalet studerande med högre studiebidrag är lägre än i budgetpropositionen för 2014.

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 0,8 miljarder kronor högre än ursprungligt anvisade medel i statens budget. En viktig anledning till utgiftsökningen är ett förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2014 om att öka anslaget 1:18 *Åtgärder för Landsbygdens miljö och struktur* med 0,4 miljarder kronor. En ytterligare orsak är en upprevidering av utgifterna för landsbygdsprogrammet för den förra programperioden (2007–2013).

Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.

Utgifterna under utgiftsområdet bedöms bli 9,5 miljarder kronor lägre än ursprungligt anvisade medel i statens budget. Den huvudsakliga förklaringen till nedrevideringen är att kursförlusterna vid byten mellan realobligationer blir mindre då intresset för

byten var lägre än förväntat i februari. Därtill har det skett förändringar i planerade byten kommande månader som också innebär lägre återköpsvolym. Byten leder till att räntebetalningar flyttas om över tiden, men påverkar inte de långsiktiga kostnaderna för statsskulden. Byten som leder till kursförluster gör att ränteutgifterna blir lägre kommande år i och med att Riksgäldskontoret ersätter lån med höga årliga räntebetalningar med sådana som har lägre räntebetalningar. De totala ränteutgifterna sett över en längre period ökar därmed inte.

Förändring av anslagsbehållningar

I statens budget för 2014 var den beräknade förbrukningen av anslagsbehållningar inte fördelad per utgiftsområde, utan redovisades under posten Minskning av anslagsbehållningar. De totala utgifterna redovisades i statens budget som summan av utgiftsramarna och beräkningsposten Minskning av anslagsbehållningar. Denna post uppgick i statens budget till -1,7 miljarder kronor, vilket innebär en minskning av statens utgifter med motsvarande belopp och att anslagsbehållningarna således förväntades öka.

I den aktuella prognosen för 2014 ingår emellertid förändringen av anslagsbehållningar under respektive utgiftsområde. Förändringen av anslagsbehållningarna under 2014 kan därför beräknas som skillnaden mellan prognostiserat utfall och anvisade medel, med hänsyn tagen till förslag till ändringar i statens budget, indragningar av anslagsmedel och medgivna överskridanden (se tabell 9.6).

Tabell 9.6 Beräknad förändring av anslagsbehållningar 2014

Miljarder kronor

Ramanslag (från samtliga belopp har utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. exkluderats)

Ingående ramöverföringsbelopp¹	18,5
+ Anvisat på ursprunglig budget ²	834,7
+ Anvisat på ändringsbudget för 2014 ³	2,2
+ Medgivna överskridanden	0,0
- Indragningar	16,0
- Prognos	833,6
= Beräknat utgående ramöverföringsbelopp	5,8
Beräknad förändring av anslagsbehållningar	-12,7

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Enligt Årsredovisning för staten 2013 (skr. 2013/14:101).² Enligt Riksdagens beslut med anledning av budgetpropositionen för 2014 (bet 2013/14 FiU10, rskr 2013/14:139).³ Enligt förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2014 (prop. 2013/14:99).

Källa: Egna beräkningar.

Utfallet för statens budget 2013 visar att anslagsbehållningarna uppgick till 18,5 miljarder kronor vid årsskiftet 2013/14.

I statens budget för 2014 anvisades 834,7 miljarder kronor, exklusive statsskuldräntor, och i propositionen Vårändringsbudget för 2014 föreslås anslagsökningar om sammanlagt 2,2 miljarder kronor. De beräknade indragningarna av anslagsmedel bedöms uppgå till 16,0 miljarder kronor. Anslagsbehållningarna vid årsskiftet 2014/15 beräknas därmed uppgå till 5,8 miljarder kronor (exklusive statsskuldräntor), vilket innebär en minskning med 12,7 miljarder kronor från årsskiftet 2013/14.

Tabell 9.7 Nu föreslagna och aviserade utgiftsförändringar

Föreslagna och aviserade utgiftsreformer och finansieringar i samband med denna proposition samt Vårändringsbudgeten för 2014 i förhållande till budgetpropositionen för 2014. Endast större anslagsförändringar redovisas separat under respektive utgiftsområde.

Miljoner kronor

	2014	2015	2016	2017	2018
Reformer					
UO 7 Internationellt bistånd	-962				
varav					
DAC-avräkning för ökade flyktingvolymmer	-962 ¹				
UO 8 Migration	2 693				
varav					
Ersättningar och bostadskostnader, ökade volymer	2 322 ¹				
Migrationsverket, förstärkning till följd av ökat antal asylsökande	371 ¹				
UO 13 Integration och jämställdhet	30				
varav					
Kommunerersättningar vid flyktingmottagande, förstärkning bl.a. till följd av ökat antal nyanlända	90				
Integrationsåtgärder, förstärkning till följd av ökat antal nyanlända	10				
Ersättningar till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare, finansiering av bl.a. ökat antal nyanlända	-70				
UO 16 Utbildning och universitetsforskning	6				
UO 22 Kommunikationer			647	679	712
varav					
Höjda och breddade trängselskatter i Stockholm			647	679	712
UO 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	403				
varav					
Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	400				
Tillskott Sveriges lantbruksuniversitet	3				
UO 24 Näringsliv	-3				
Summa anslagsförändringar	2 167	0	647	679	712
Summa ökning av takbegränsade utgifter²	2 167	0	647	679	712

¹ Förslag i proposition Vårändringsbudget för 2014 (prop. 2013/14:99) som föreslås tillföras regelstyrda transfereringsanslag till följd av förändrade volymer eller makroekonomiska förutsättningar utan att någon ny reform föreslås.

² Av de 2,2 miljarder kronor som de takbegränsade utgifterna ökar med 2014 består ca 1,7 miljarder kronor av medel som i proposition Vårändringsbudget för 2014 (prop. 2013/14:99) föreslås tillföras regelstyrda transfereringsanslag känsliga för förändringar i volym och makroekonomiska förutsättningar utan att någon ny reform föreslås. De föreslagna reformerna uppgår därmed till ca 0,4 miljarder kronor.

9.2.2 Utgiftsprognos 2015–2017 jämfört med budgetpropositionen för 2014

I budgetpropositionen för 2014 presenterade regeringen en beräkning av de takbegränsade utgifterna 2015–2017. I tabell 9.8 redovisas den totala utgiftsförändringen för 2015–2017 vid en jämförelse mellan beräkningen i denna proposition och beräkningen i budgetpropositionen, fördelad på olika förklaringsfaktorer. Sammantaget bedöms de takbegränsade utgifterna bli 2,6 miljarder kronor högre 2015, 8,0 miljarder kronor högre 2016 och 12,5 miljarder kronor högre 2015–2017 jämfört med beräkningarna i budgetpropositionen.

Tabell 9.8 Förändring av takbegränsade utgifter jämfört med budgetpropositionen för 2014

Miljarder kronor

	2015	2016	2017
Takbegränsade utgifter budgetpropositionen för 2014	1 105,0	1 123,5	1 156,4
Beslut/reformer	0,0	0,6	0,7
Reviderad pris- och löneomräkning	-2,1	-3,3	-3,7
Övriga makroekonomiska förändringar	-3,5	-1,3	6,5
Volymförändringar	6,4	8,0	6,1
Tekniska förändringar	0,0	0,0	0,0
Minskning av anslagsbehållningar	1,0	1,9	1,3
Övrigt	0,8	2,0	1,7
Total utgiftsförändring	2,6	8,0	12,5
Takbegränsade utgifter i 2014 års ekonomiska vårproposition	1 107,6	1 131,5	1 168,9

Källa: Egna beräkningar.

Reformer

Riksdagen har efter förslag från regeringen beslutat om höjda och breddade trängselskatter i Stockholm. Reformen innebär att de takbegränsade utgifterna inom utgiftsområde 22 Kommunikationer beräknas öka med omkring 0,7 miljarder kronor från 2016 jämfört med beräkningen i budgetpropositionen för 2014. Medel motsvarande de ökade intäkterna från höjda och breddade trängselskatter i Stockholm, är en viktig del av finansieringen i avtalet mellan staten och parterna i regionen om en utbyggnad av tunnelbanan.

Reviderad pris- och löneomräkning

Den slutgiltiga pris- och löneomräkningen för 2015 minskar utgifterna med 2,1 miljarder kronor jämfört med beräkningen i budgetpropositionen. Detta beror bl.a. på att samtliga omräkningsindex för löner, hyra, och övriga förvaltningskostnader blev lägre än vad som antogs i budgetpropositionen. En ny preliminär pris- och löneomräkning minskar utgifterna 2016 och 2017 med 3,3 respektive 3,7 miljarder kronor jämfört med beräkningen i budgetpropositionen.

Övriga makroekonomiska förändringar

De anslag som styrs av den makroekonomiska utvecklingen har justerats på grund av nya makroantaganden sedan bedömningen i budgetpropositionen för 2014. De nya antagandena (se avsnitt 3) innebär sammantaget att utgifterna beräknas bli 3,5 respektive 1,3 miljarder kronor lägre 2015 och 2016 och 6,5 miljarder kronor högre 2017 jämfört med beräkningarna i budgetpropositionen. Det förbättrade konjunkturläget minskar vidare de arbetsmarknadsrelaterade utgifterna, samtidigt som lägre pris- och löneökningar leder till lägre utgifter inom de transfereringssystem som påverkas av pris- och lönenivåer. Prognosen för balanstalet har höjts 2015–2017, vilket leder till en kraftig ökning av utgifterna för ålderspensionssystemet 2017 jämfört med beräkningen i budgetpropositionen.

Volym

Utgifterna har också förändrats till följd av nya prognoser för volymerna inom de regelstyrda transfereringssystemen. Sammantaget innebär volymförändringarna att utgifterna jämfört med bedömningen i budgetpropositionen beräknas bli 6,4, 8,0 respektive 6,1 miljarder kronor högre 2015–2017. Ett beräknat högre antal asylsökande och fler uttagna dagar med sjukpenning 2015–2017 förklarar främst de högre utgifterna. Även antalet personer med aktivitetsersättning har reviderats upp.

I tabell 9.9 redovisas ett urval av volymprognoserna för 2015–2017 och förändringarna av dessa prognoser jämfört med bedömningen i budgetpropositionen.

Tabell 9.9 Volymprognoser 2015–2017

Förändring mot budgetpropositionen för 2014 inom parentes

	2015	2016	2017
Asylsökande, genomsnittligt antal inskrivna	58 100 (18 500)	55 700 (18 000)	54 600 (17 100)
Antal sjukpenningdagar, (netto), miljoner	51,3 (1,1)	52,4 (1,1)	53,2 (1,2)
Antal rehabiliteringspenningdagar (netto), miljoner	2,9 (0,1)	2,9 (0,0)	3,0 (0,1)
Antal personer med aktivitetsersättning	32 200 (1 900)	33 000 (2 600)	33 500 (3 200)
Antal personer med garantipension	772 000 (1 600)	721 300 (-9 700)	657 500 (-33 900)
Antal uttagna tillfälliga föräldrapenningdagar, miljoner	6,5 (0,1)	6,5 (0,1)	6,6 (0,2)
Antalet kvarstående som omfattas av etableringsuppdraget	47 600 (12 000)	52 500 (13 600)	47 800 (10 500)

Anm.: Volymuppgifter om antal personer avser årsgenomsnitt och är avrundade till närmsta hundratal.

Källa: Egna beräkningar.

Minskning av anslagsbehållningar

Statliga myndigheter har vissa möjligheter att fördela sina utgifter över tiden. Medel på ramanslag som inte utnyttjas under ett budgetår kan inom vissa gränser sparas till nästa år. Det innebär att en myndighet utöver anvisade anslagsmedel även kan använda tidigare sparade medel, vilket ger viss flexibilitet i planeringen. Myndigheter har också möjlighet att inom vissa gränser låna av efterföljande års anslag. Förskjutningar av detta slag redovisas gemensamt för alla ramanslag i beräkningsposten Minskning av anslagsbehållningar som ingår i de takbegränsade utgifterna.

Myndigheternas förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskrediter utgör en betydande osäkerhet i beräkningen av de takbegränsade utgifterna. I förhållande till budgetpropositionen har utgiftsprognoserna justerats upp mer än beräknade anslagna medel, vilket innebär att posten Minskning av anslagsbehållningar beräknas bli 1,0, 1,9 respektive 1,3 miljarder kronor högre för åren 2015–2017 (se tabell 9.8).

Övrigt

Revideringar av utgiftsberäkningarna kan förledas av nya prognosmetoder, justeringar

till följd av ny information, korrigeringar av tidigare gjorda fel i prognoserna samt regeländringar utanför regeringens kontroll, t.ex. ändringar i EU:s regelverk.

Sammantaget innebär denna typ av förändringar att de takbegränsade utgifterna beräknas bli 0,8–2,0 miljarder kronor högre 2015–2017 jämfört med beräkningarna i budgetpropositionen.

9.3 Statens budgetsaldo

9.3.1 Statens budgetsaldo 2013

En fullständig uppföljning av statens budget för budgetåret 2013 sker i regeringens skrivelse Årsredovisning för staten 2013 (skr. 2013/14:101).

Statens budgetsaldo visade 2013 ett underskott om 131 miljarder kronor. Utfallet blev 21 miljarder kronor högre än den prognos som gjordes i budgetpropositionen för 2014 (se tabell 9.10).

Skillnaden mellan prognosen i budgetpropositionen och utfallet för statens budgetsaldo förklaras i huvudsak av den del av försäljningen av statens innehav i Nordea som inte var fullt ut genomförd när regeringen beslutade budgetpropositionen. De totala försäljningsinkomsterna från Nordea under 2013 uppgick till 41 miljarder kronor. Av dessa inkomster tillföll 52 procent, motsvarande 21 miljarder kronor därmed stabilitetsfonden¹⁰¹ och minskade i och med det nettoutlåningen. Under övriga inkomster i statsbudgeten redovisas ytterligare 21 miljarder kronor som inkomster av försäld egendom varav 20 miljarder kronor avseende inkomster från försäljningar av aktier i Nordea och 1 miljard kronor inkomster från försäljning av Vectura Consulting. Prognosen i budgetpropositionen baserades beträffande

¹⁰¹ Banker och andra kreditinstitut betalar en årlig stabilitetsavgift till stabilitetsfonden. Om staten behöver infria garantier eller ge annat stöd till kreditinstitut kommer det att finansieras med medel från fonden. Fonden ska bära samtliga kostnader för eventuella stödåtgärder. Tidigare ingick de aktier i Nordea som förvärvades under finanskrisen 2009 när staten deltog i Nordeas nyemission via kapitaltillskottsprogrammet. Efter beslut av regeringen har samtliga aktier sålts under 2013.

stabilitetsfonden endast på den genomförda försäljningen av Nordeaaktier om 10 miljarder kronor. Beträffande övriga inkomster var prognosen ett schablonantagande om försäljningar motsvarande 15 miljarder kronor. De försäljningar som genomförts efter budgetpropositionen förklarar därmed 17 miljarder kronor av det förbättrade budgetsaldot.

Inkomsterna blev 791 miljarder kronor 2013, vilket är 12 miljarder kronor högre än vad som beräknades i budgetpropositionen. Statens skatteinkomster uppgick 2013 till 777 miljarder kronor och övriga inkomster till 13 miljarder kronor. Differensen mellan utfall och prognos för statens skatteinkomster beror på uppbörds- och betalningsförskjutningar (prognosen för statens skatteintäkter sammanföll med utfallet). Differensen mellan utfall och prognos för övriga inkomster om 4 miljarder kronor beror på skillnaden mellan genomförda försäljningar om 21 miljarder kronor och schablonantagandet i budgetpropositionen för försäljningsintäkter om 15 miljarder kronor samt på att utfallet för inkomster av statens verksamhet samt bidrag från EU m.m. vardera blev ca 1 miljard kronor lägre.

Tabell 9.10 Utfall för statens budget 2013

Miljarder kronor

	Prognos i BP14	Utfall	Differens utfall – prognos
Inkomster	778,1	790,5	12,4
Statens skatteinkomster ¹	768,7	777,3	8,6
Övriga inkomster ¹	9,5	13,2	3,8
Utgifter m.m.	930,1	921,4	-8,6
Utgifter exkl. statsskuldräntor ²	809,7	810,6	0,9
Statsskuldräntor m.m.	16,2	16,8	0,6
Riksgäldskontorets nettoutlåning	103,4	96,2	-7,2
Kassamässig korrigering	0,8	-2,2	-3,0
Budgetsaldo	- 151,9	-130,9	21,1

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ För jämförbarhet med statens budget redovisas utfallen enligt de gällande principerna för statens budget.

² Inklusivt posten Minskning av anslagsbehållningar.

Källor: Ekonomistyrningsverket och egna beräkningar.

kronor högre, 2016 beräknas det bli 11 miljarder kronor lägre och 2017 ca 20 miljarder kronor lägre än vad som beräknades i budgetpropositionen.

Den offentliga sektorns skatteintäkter har reviderats upp för 2014–2016 och är oförändrade 2017. Sammansättningen av skatteintäkterna är förändrad för samtliga år, med ökade intäkter från skatt på arbete och mindre intäkter från skatt på konsumtion, vilket innebär att statens skatteintäkter har reviderats ned med 1–2 miljarder kronor 2014–2016 och med 6 miljarder kronor 2017. Stora uppbörds- och betalningsförskjutningar ger vidare den revidering av statens skatteinkomster i förhållande till budgetpropositionen som redovisas i tabell 9.11.

Utgifter exklusive statsskuldräntor har reviderats upp med 4–6 miljarder kronor 2015 och framåt främst beroende på den underliggande volymutvecklingen. Detta motverkas av nedreviderade statsskuldräntor som beror på lägre räntor. Statsskuldräntorna påverkas även betydligt av realiserade kursvinster/förluster under perioden. Den huvudsakliga förklaringen till nedrevideringen av statsskuldräntorna 2014 är att kursförlusterna vid byten mellan realobligationer blir mindre då intresset för byten var lägre än förväntat i februari. Därtill har det skett förändringar i planerade byten kommande månader som också innebär lägre återköpsvolymmer.

Efter det att budgetproposition för 2014 avlämnades upptäcktes att omläggningen av hanteringen av studielån redovisningstekniskt inte hade genomförts fullt ut. Det gäller redovisningen mot inkomstitel av studiemedelsräntor, där beloppet skulle ha nollats till följd av att Centrala studiestödsnämnden ska disponera räntorna. Vidare skulle Riksgäldkontorets nettoutlåning ha justerats ned både till följd av nollningen av inkomstiteln och till följd av avsättningen till kreditreserv för förväntade förluster. De justeringar som har genomförts sedan budgetpropositionen för att fullfölja omläggningen innebär att både övriga inkomster och nettouplåningen har reviderats ned och att reformen i sin helhet inte påverkat budgetsaldot.

9.3.2 Statens budgetsaldo 2014–2017

Budgetsaldot för 2014 beräknas bli 6,5 miljarder kronor lägre än det saldo som redovisades i budgetpropositionen för 2014 (se tabell 9.11). År 2015 beräknas budgetsaldot bli 2,1 miljarder

Tabell 9.11 Förändring av statens budgetsaldo 2014–2017 jämfört med budgetpropositionen för 2014

Miljarder kronor

	2014	2015	2016	2017
Statens budgetsaldo i budgetpropositionen för 2014	-44,7	-0,6	52,9	81,7
Inkomster	-16,3	2,3	-10,2	-16,4
Statens skatteinkomster	-8,7	2,9	-3,6	-11,7
Övriga inkomster	-7,6	-0,6	-6,7	-4,7
Utgifter m.m.	-9,9	0,1	0,8	3,6
Utgifter exkl.				
Statsskuld räntor	0,6	4,1	5,8	4,5
Statsskuld räntor	-9,5	-2,6	-3,2	0,9
Riksgäldskontorets nettoutlåning m.m.	-0,9	-1,4	-1,8	-1,8
Kassamässig korrigering	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring av statens budgetsaldo	-6,5	2,1	-11,0	-19,9
Statens budgetsaldo i 2014 års ekonomiska vårproposition	-51,2	1,5	41,9	61,8

Anm.: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Källa: Egna beräkningar.

9.4 Den offentliga sektorns finanser

Det preliminära utfallet för den offentliga sektorns finansiella sparande 2013 blev 6 miljarder kronor, eller 0,2 procent av BNP, lägre än beräkningen i budgetpropositionen för 2014 (se tabell 9.12). Prognosen för det finansiella sparandet 2014 har reviderats ned med 1 miljard kronor jämfört med budgetpropositionen.

För 2015 har prognosen för det finansiella sparandet reviderats upp med 0,1 procent av BNP, medan beräkningarna för 2016 och 2017 i stället reviderats ned med 0,2 till 0,4 procentenheter per år. Den finansiella ställningen beräknas däremot bli betydligt starkare än vad som beräknades i budgetpropositionen.

Tabell 9.12 Offentliga sektorns inkomster och utgifter. Aktuell prognos och förändringar jämfört med budgetpropositionen för 2014

Miljarder kronor, procent av BNP.

	2013	2014	2015	2016	2017
Finansiellt sparande i budgetpropositionen för 2014	-43	-58	-17	18	47
<i>procent av BNP</i>	<i>-1,2</i>	<i>-1,5</i>	<i>-0,4</i>	<i>0,4</i>	<i>1,1</i>
Förändringar					
Inkomster	-4	-6	2	-2	-3
Skatter	-4	4	2	2	-1
Staten	-1	-1	-2	-2	-6
Ålderspensions-systemet	1	1	1	1	1
Kommunsektorn	-4	3	3	3	4
Övriga inkomster	0	-10	-1	-4	-2
Utgifter	2	-5	-2	9	14
Kommunal konsumtion	4	3	5	5	6
Ålderspensioner	0	0	-2	2	8
Övriga primära utgifter	5	-4	-4	2	1
Ränteutgifter	-7	-4	-1	-1	-1
Finansiellt sparande	-6	-1	3	-10	-17
<i>procent av BNP</i>	<i>-0,2</i>	<i>0,0</i>	<i>0,1</i>	<i>-0,2</i>	<i>-0,4</i>
Staten	3	-6	-5	-13	-11
Ålderspensions-systemet	0	2	3	0	-6
Kommunsektorn	-9	3	5	3	0
Finansiellt sparande i 2014 års vårproposition	-49	-59	-13	7	30
<i>procent av BNP</i>	<i>-1,3</i>	<i>-1,6</i>	<i>-0,3</i>	<i>0,2</i>	<i>0,7</i>

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

För 2013 var det framför allt inkomsterna från bolagsskatten som blev lägre än vad som beräknades i budgetpropositionen. Utgifterna för kommunal konsumtion blev i stället högre än prognostiserat. Medan utgifter för offentliga investeringar och statens räntor överskattades i prognosen i budgetpropositionen.

I förhållande till budgetpropositionen har både den offentliga sektorns inkomster och utgifter reviderats ned för 2014. Revideringarna tar i stort sett ut varandra och underskottet 2014 i de offentliga finanserna har därmed endast reviderats marginellt i förhållande till budgetpropositionen.

Även för 2015 är prognosen för den offentliga sektorns underskott nästintill densamma som i budgetpropositionen.

Det finansiella sparandet i den offentliga sektorn beräknas bli lägre 2016 och 2017 än

beräkningarna i budgetpropositionen. Det är framför allt utgifter för kommunal konsumtion och pensioner som beräknas belasta de offentliga finanserna i större utsträckning än vad som tidigare beräknats.

Tabell 9.13 Offentliga sektorns finansiella ställning. Aktuell prognos och förändringar jämfört med budgetpropositionen för 2014

Miljarder kronor, procent av BNP.

	2013	2014	2015	2016	2017
Budgetpropositionen för 2014					
Nettoställning	693	623	605	622	669
procent av BNP	19,1	16,6	15,4	15,0	15,4
Konsoliderad skuld	1 521	1 597	1 620	1 590	1 528
procent av BNP	41,9	42,6	41,2	38,3	35,1
Förändringar					
Nettoställning	218	225	238	223	202
Konsoliderad skuld	-46	-36	-41	-31	-10
2014 års vårproposition					
Nettoställning	911	849	844	845	872
procent av BNP	25,1	22,4	21,2	20,2	20,0
Konsoliderad skuld	1 475	1 561	1 579	1 559	1 518
procent av BNP	40,6	41,3	39,7	37,3	34,8

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Det preliminära utfallet för nettoställningen 2013 blev 218 miljarder kronor högre än beräknat i budgetpropositionen. Detta innebär i sig en upprevidering av nettoställningen, med ca 200 miljarder kronor, för hela prognosperioden. Den stora differensen gentemot budgetpropositionen beror dels på att utfallet för 2012 reviderats med närmare 50 miljarder kronor och dels på att värdet på tillgångarna ökade kraftigt 2013 till följd av börsutvecklingen. Regeringen gör inte prognoser på börsens utveckling. Revideringen av prognosen för det finansiella sparandet 2014–2017 har en direkt effekt även på prognoserna på den finansiella nettoställningen och bruttoskulden. År 2017 har nettoställningen totalt reviderats upp med 202 miljarder kronor och bruttoskulden reviderats ned med 10 miljarder kronor, jämfört med beräkningen i budgetpropositionen (se tabell 9.13).

9.5 Kommunsektorns finanser jämfört med budgetpropositionen för 2014

Jämfört med prognosen i budgetpropositionen för 2014 har kommunsektorns finansiella sparande reviderats upp med 6 miljarder kronor 2012 och ned med 9 miljarder kronor 2013. Prognosen för det finansiella sparandet har vidare reviderats upp med 3–5 miljarder per år 2014–2016. Prognosen för 2017 är oförändrad i förhållande till budgetpropositionen (se tabell 9.14). Resultatet före extraordinära poster är oförändrat för 2012, men har reviderats upp med 2–5 miljarder kronor per år för 2013–2017.

För 2012 beror revideringen av det finansiella sparandet på nya utfall bl.a. avseende driftsöverskott och subventioner till företag. Driftsöverskottet reviderades upp vilket ökade inkomsterna, medan subventionerna till företag reviderades ner vilket minskade utgifterna.

För 2013 beror nedrevideringarna på att inkomsterna överskattades med något över 1 miljard kronor, medan utgifterna underskattades med 8 miljarder kronor. På inkomstsidan var det främst skatteinkomsterna som överskattades. På utgiftssidan har både konsumtionen och övriga utgifter underskattats. Bland de övriga utgifterna är det framför allt investeringarna som har reviderats upp jämfört med bedömningen i budgetpropositionen.¹⁰²

Upprevideringarna 2014–2017 beror till stor del på att prognosen för skatteinkomster och statsbidrag har reviderats upp. Skatteinkomsterna har justerats på grund av en ökad medelutdebitering i kommunsektorn motsvarande 13 öre, nya utfall och en ljusare bild av arbetsmarknadsläget framöver. Statsbidragen har reviderats upp, främst till följd av en uppreviderad prognos för antalet asylsökande.¹⁰³ På utgiftssidan har prognosen för kommunsektorns konsumtion anpassats till ett förbättrat finansiellt läge.

¹⁰² I investeringarna ingår även mark och fastighetsinköp samt försäljningar. Revideringar av investeringsutgifterna påverkar det finansiella sparandet, men inte resultatet.

¹⁰³ Se vidare avsnitt 6.

Tabell 9.14 Kommunsektorns finanser. Förändringar jämfört med budgetpropositionen för 2014

Miljarder kronor

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totala inkomster	1	-1	6	7	8	9
Skatter	-1	-4	3	3	3	4
Kommunal fastighetsavgift	0	0	0	0	0	0
Statsbidrag exkl. mervärdesskatt	0	1	4	5	5	4
Övriga inkomster	3	1	-2	0	0	1
varav kompensation för mervärdesskatt	0	1	0	1	1	1
Totala utgifter	-4	8	2	3	5	9
Konsumtion	0	4	3	5	5	6
Övriga utgifter	-4	4	-1	-2	0	3
Finansiellt sparande	6	-9	3	5	3	0
Resultat före extra-ordinära poster	0	4	4	5	4	2

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.